

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РОЗ'ЯСНЕННЯ З ПИТАНЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

16 серпня 2018 р.

Київ

№ 10-pp/дд

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 15.08.2018 № 500-01/3678-п та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

До Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) надходять звернення органів влади про надання роз'яснень щодо застосування законодавства у сфері державної допомоги з питання встановлення органами місцевого самоврядування ставок оподаткування.

Це роз'яснення підготовлено з урахуванням інформації, отриманої Комітетом від Проекту технічної допомоги Європейського Союзу «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги» (далі – Проект технічної підтримки).

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) прийнято Верховною Радою України 01.07.2014 на виконання міжнародних зобов'язань України, які виникли, зокрема, внаслідок підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їїніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) та Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- фінансування державної підтримки здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

Згідно з пунктом 6 частини першої статті 1 Закону надавачі державної допомоги – органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю, а також юридичні особи, що діють від їх імені, уповноважені

розпоряджатися ресурсами держави чи місцевими ресурсами і ініціюють та/або надають державну допомогу.

Відповідно до пункту 4 частини першої статті 1 Закону місцеві ресурси - рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

Відповідно до статті 4 Закону:

державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів;

державна допомога може реалізовуватися, зокрема, у формі надання податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів.

Згідно із статтею 9 Закону надавачі державної допомоги подають повідомлення про нову державну допомогу з пропозиціями щодо підготовки проектів законів, інших нормативно-правових та розпорядчих актів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання за рахунок держави чи місцевих ресурсів, внесення змін до умови чинної державної допомоги.

Згідно з частиною першою статті 8 Закону Уповноваженим органом з питань державної допомоги є Комітет, до повноважень якого у сфері державної допомоги належить, зокрема, отримання та розгляд повідомлень про нову державну допомогу від надавачів такої допомоги, визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції.

На сьогодні на підставі статті 9 Закону до Комітету надходять численні повідомлення про нову державну допомогу щодо встановлення ставок оподаткування, надання податкових пільг.

Законодавство України щодо оподаткування

Відповідно до пункту 24 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключною компетенцією сільських, селищних, міських рад є встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України (далі – Кодекс).

Статтею 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що територіальна громада - жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр.

Статтею 63 зазначеного Закону встановлено, що доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок власних, визначених законом, джерел та закріплених у встановленому законом порядку загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

Відповідно до статті 8 Кодексу в Україні встановлюються загальнодержавні та місцеві податки та збори.

До загальнодержавних належать податки та збори, що встановлені Кодексом і є обов'язковими до сплати на усій території України, крім випадків, передбачених Кодексом.

До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених Кодексом, рішеннями сільських, селищних, міських рад та рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, у межах їх повноважень і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

Згідно зі статтею 10 Кодексу:

1) до місцевих податків належать:

(а) податок на майно;

- (б) єдиний податок;
- 2) до місцевих зборів належать:
- (в) збір за місця для паркування транспортних засобів;
- (г) туристичний збір.

Місцеві ради обов'язково встановлюють єдиний податок та податок на майно (в частині транспортного податку та плати за землю).

Місцеві ради в межах повноважень, визначених цим Кодексом, вирішують питання відповідно до вимог цього Кодексу щодо встановлення податку на майно (в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки) та встановлення збору за місця для паркування транспортних засобів, туристичного збору.

Установлення місцевих податків та зборів, не передбачених цим Кодексом, забороняється.

Кодексом визначено граничні розміри податкових ставок для встановлення органами місцевої влади місцевих податків та зборів.

Відповідно до підпункту 12.3.7 пункту 12.3 статті 12 Кодексу **не дозволяється** сільським, селищним, міським радам та радам об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, **встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів.**

Законодавство Європейського Союзу у сфері державної допомоги щодо оподаткування

Відповідно до Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського союзу (далі – ДФЄС, Договір) щодо фіксованих ставок податків для певних видів діяльності, встановлено наступне.

Загалом податкова амністія, яка застосовується до суб'єктів господарювання, за умови дотримання зазначених нижче умов, може вважатися заходом загального характеру.

1. Заходи мають бути доступними будь-яким суб'єктам господарювання в будь-якій галузі та будь-якого розміру, які мають непогашену податкову заборгованість на дату запровадження відповідних заходів, без надання переваг будь-яким групам суб'єктів господарювання.

2. Такі заходи не повинні передбачати жодної фактичної вибіркості на користь будь-яких суб'єктів чи галузей.

3. Діяльність податкової адміністрації має обмежуватися управлінням застосування податкової амністії без жодних дискреційних повноважень щодо надання такої амністії чи її обсягу.

4. Застосування податкової амністії не має передбачати звільнення від обов'язку проходження перевірок.

Застосування окремих положень, які не містять елементів дискреційного характеру, наприклад, щодо розрахунку податку на прибуток за фіксованою ставкою, може виправдовуватися характером та загальною концепцією системи оподаткування, якщо такі положення розроблені з урахуванням специфічних вимог бухгалтерського обліку або ролі земельних активів у певних галузях.

У таких випадках зазначені положення не мають вибіркового характеру за умови дотримання таких умов:

- (а) фіксовані ставки застосовуються з метою запобігання диспропорційному адміністративному навантаженню на деякі типи суб'єктів господарювання, з огляду на

їхній розмір або сферу діяльності (наприклад, на компанії в галузі сільського господарства або рибництва);

- (б) встановлення фіксованих ставок для певних суб'єктів господарювання загалом не виражається у зменшенні податкового навантаження на таких суб'єктів порівняно з іншими суб'єктами господарювання та не надає переваг жодній категорії таких суб'єктів.

У розумінні статті 107 (1) Договору перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави.

На захід державної допомоги поширюється стаття 107 (1) ДФЄС, якщо він сприяє «окремим суб'єктам господарювання або виробництву окремих товарів». Отже, не всі заходи, які сприяють суб'єктам господарювання, відповідають критеріям допомоги, а тільки ті, що вибірково надають переваги окремим суб'єктам господарювання або категоріям суб'єктів господарювання чи окремим галузям економіки.

Заходи загального застосування, що не надають переваг лише окремим суб'єктам господарювання або окремим товарам, не підпадають під дію статті 107 (1) ДФЄС.

Приклад встановлення органами місцевого самоврядування ставок оподаткування

Комітетом було прийнято рішення від 07.08.2018 № 394-р про визнання підтримки (фінансування), яка буде надаватися відповідно до проекту рішення Сумської міської ради «Про встановлення плати за землю» (далі – Проект рішення) в частині встановлення ставки земельного податку та ставки орендної плати за користування земельними ділянками в межах Кодексу, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до Проекту рішення Сумської міської ради ставки земельного податку та ставки орендної плати за користування земельними ділянками встановлюються відповідно до Кодексу, залежать від призначення землі та не мають індивідуального характеру для окремих суб'єктів господарювання. Отже, такий захід не надає переваг суб'єктам господарювання і не містить вибіркового характеру, тобто, не є державною допомогою відповідно до статті 1 Закону.

Разом з тим, Проектом рішення також встановлено категорії осіб, які будуть звільнені (комунальні підприємства, засновниками яких є Сумська міська рада та Сумська обласна рада) або частково звільнені (суб'єкти малого та середнього підприємництва, які здійснюють виробництво товарів) від сплати земельного податку. Такий захід може містити ознаки вибіркової та надання переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, і тому має ознаки державної допомоги.

Висновок

Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- фінансування державної підтримки здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

Враховуючи викладене, якщо встановлення органами місцевого самоврядування місцевих податків та зборів не має індивідуального характеру для окремих суб'єктів господарювання, не надає переваг суб'єктам господарювання, не має вибіркового

характеру, такий захід не є державною допомогою відповідно до статті 1 Закону і не потребує подання повідомлення Комітету.

Разом з тим, якщо захід містить ознаки вибіркості та надає переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, то він має ознаки державної допомоги і потребує подання повідомлення Комітету.

Враховуючи наведене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 8 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», Антимонопольний комітет України надає такі

РОЗ'ЯСНЕННЯ:

Встановлення органами місцевого самоврядування місцевих податків та зборів, які не мають індивідуального характеру для окремих суб'єктів господарювання, не надають переваг суб'єктам господарювання, не мають вибіркового характеру, не є державною допомогою відповідно до статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не потребують подання повідомлення Антимонопольному комітету України.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ